

ШПІЛЬКА АД ШПІЛЕЎСКАГА

НАФТА
ЦЯЧЭ
КУДЫ ХОЧА

СТАР. 3

БЕЛАРУСКАЯ ГАЗЕТА

ШТО АЖУБАЛІС НАМ РЫХТУЕ?

Цалкам верагодна, што ў хуткім часе новым міністрам замежных спраў Літвы стане кансерватар Аўдронюс Ажубаліс, які паразунальна нядаўна даваў эксклюзіўнае інтэрв'ю нашаму выданню.

Літоўскі прэзідэнт Даля Грыбаўскайце заявіла, што сумесная праца з Вігадасам Ушацкасам не была плённай і не мае далейшых перспектыв. Апошні пасля гэтай заявы падаў у адстаўку, і цяпер на пасаду, якая ў многім вызначае знешнюю палітыку Літвы, прэтэндуе старшыня камітэта сейма па замежных справах **Аўдронюс Ажубаліс**.

Тое, што ён стане наступным міністром замежных спраў, у суседній краіне амаль ні ў каго не выклікае пярэчанняў. Згодна з пагадненнем, якое падпісалі чатыры кааліцыйныя партыі, партфель кіраўніка МЗС належыць кансерватарам, пазіцыя якіх на дадзены момант і ў парламенце, і ў краіне вельмі моцная.

А што нам да таго, хто стане новым гаспадаром гэтага партфеля?

Справа ў тым, што першы афіцыйны візіт у краіну ЕС за апошнія 15 гадоў Аляксандар Лукашэнка зрабіў менавіта ў Літву.

У тым, што Літва — наш

Што мы атрымаем ад Літвы з яе новым міністром замежных спраў?

Стратэгічны партнёр па мно-
гіх эканамічных напрамках
(напомнім толькі велізарны
беларускі грузаплаток праз
Клайпедскі порт).

У тым, што дэ-факта Еўраса-
юз "прызначыў" нашу суседку
адказнай за наладжванне пау-
навартаснага дыялога ЕС з на-
шай краінай.

Таму нам абсалютна не
ўсё роўна, як можа змяніцца
знешняя палітыка Літвы ў ад-
носінах да Беларусі.

Сярод іншых "грахоў" ужо
былога міністра замежных спраў Літвы Ушацкаса называеца і тое, што ён выступаў
супраць запрашэння Аляксандра Лукашэнкі на 20-годдзе ад-
наўлення незалежнасці Літвы, у
той час калі Грыбаўскайце афі-
цыйна высказвалася пра маг-
чымасць запрасіць беларускага
лідара на гэтыя ўрачыстасці.

**А як кандыдат № 1 на
пасаду міністра МЗС Літвы
ставіцца да цяперашняга
беларускага кіраўніцтва і**

**яго апанентаў і ўвогуле да
двуіхбаковых стасункаў з
нашай краінай?**

**АДНОСІНЫ ДА ВЫКАНАЎ-
ЧАЙ УЛАДЫ РБ**

Напярэдадні восеньская
візіту Алукашэнкі ў Вільнюс
Ажубаліс меркаваў, што "гэты
візіт у кантэксле афіцыйнай ад-
лігі паміж ЕС і Беларуссю выгля-
дае нармальнай з'явай" і "добра,
што найперш ён (Алукашэнка.
- В.А.) прыязджae ў Літву".

Пасля візіту рэзка крыты-
куе гэты форум. А ўвогуле
нашым карэспандэнтам Ажу-
баліс прызнаваўся, што стара-
еца "выбудоўваць найбольш
плённай і перспектывнай ад-
носіні ў першую чаргу з урадам". У Ажубаліса "наладжаны
пэўныя контакты і з Адмініст-
рацыяй прэзідэнта".

**АДНОСІНЫ ДА ПРАД-
СТАЙНІЧАЙ УЛАДЫ РБ**

Нам Ажубаліс заяўляў, што
«у зносінах з беларускім парла-
ментам не бачыць вялікага сэ-
нсу». Калі ў наступных выбарах
нашага парламента не будуць
удзельнічаць кандыдаты ад
апазіцыі, то ў такім парламен-
це, на думку, хутчэй за ўсё, но-
вага міністра замежных спраў
Літвы, наогул няма сэнсу.

Заканчэнне на стар. 3

ТУТ І ЦЯПЕР

МНОЖЫМСЯ ІНШАЗЕМЦАМІ

ГРАМАДЗЯНСТВА:
БЕЛАРУСЬ
І ЛІТВА

СТАР. 4-5

27.01.10-2.02.10 г.

СІТУАЦЫЯ!

"ВЭЛКАМ" СТРАЦІЦЬ ВЕЖУ?

У мікрараёне Светла-
горска "Бярэзіна" база-
вая станцыя "Вэлкама"
ўсталявана на аднапавар-
ховы магазіне. Побач
знаходзіцца жылы дом №
33, жыхары якога занепа-
коены тым, што электра-
магнітнае выпраменьван-
не вежы наносіць шкоду
іх здароўю, паведамляе
<http://regionby.org>.

У снежні грамадзяніе дама-
гліся таго, што з імі сустрэўся
памочнік прэзідэнта Беларусі
па Гомельскай вобласці Ігар
Пракапенка. Прадстаўнікі
"Вэлкома" і розных дзяржаў-
ных устаноў у адзін голас съ-
вярджалі: людзі, якія жывуць
у зоне знаходжання базы,
"рызыкуюць сваім здароўем
у мінімальнай ступені".

Аднак жыхары з "мінімаль-
най рызыкай" не пагадзіліся.
Праз некалькі дзён супра-
цойнікі Гомельскага аблас-
нога цэнтра гігіёны, эпідэмія-
логіі і грамадскага здароўя
змералі выпраменьванне ў
23 кватэрах. Замеры рабіліся
у прысутнасці старшыні жыл-
лёвага кааператыва Уладзіміра
Зайчанкі. Выпраменьване
не "зашкальвала".

І вось жыхары атрымалі ад-
каз з Гомельскага аблвыкан-
кама: выканкам рэкаменда-
ваў прадпрыемству "Вэлкам"
павялічыць вышыню вежы, а
калі гэта немагчыма, да 1 ліпеня
перанесці станцыю ў іншае
месца. Паколькі дом № 33 мае
дзвеяць паверхі, "Вэлкаму",
відавочна, давядзецца выбі-
раць другі варыянт.

МИХАІЛ МІКІЦІЧ

З ІНТЕРВ'Ю А.АЖУБАЛІСА "ТІЦ":

— Беларуска-літоўскі форум не даў ніякіх вы-
нікаў па той прычыне, што ўдзельнікі заплюш-
чвалі вочы на існуючыя рэаліі. Канечне, у нас
ёсць і такія палітыкі, якія кажуць, што ў Беларусі
добра жывеца селяніну і квітнеть сельская гас-
падка. Але гэта ў асноўным тыя, у каго ёсць
бізнес-планы на Беларусь і хто хоча атрымаць нейкія бонусы ад
цяперашніх беларускіх улад.

ВЫ ЎПЭҮНЕНЫ, ШТО СПАЖЫВАЕЦЕ ЧЫСТУЮ ЕЖУ?

ІВАН НІКІТЧАНКА, ПРАФЕСАР, ЧЛЕН-КАРЭСПАНДЭНТ

НАЦЫЯНАЛЬНАЙ АКАДЕМІИ НАВУК:

“З-ЗА “БРУДНЫХ ПРАДУКТАЎ” БЕЛАРУСЬ ЗГУБІЛА 750 000 ЧАЛАВЕК”

— Ува мне дзевятынцаца бэкарэляў на кілаграм вагі — пра якую ўпэүненасць можна казаць?! Для Беларусі гэта праблема, сур'ёзней за якую і не прыдумаш. Беларусь забруджана радыенуклідамі. Я ў свой час займаў пасаду намесніка старшыні Аграрнага БССР, таму карціну ведаю. Да таго ж кіраваў усімі работамі па ліквідацыі наступстваў аварыі на Чарнобыльскай АЭС. Паўсяднае забруджанне пачалося ў 1987 годзе, пасля загаду Аграрнага “расцягнучы” радыеактыўнае збожжа па ўсіх камбіормавых заводах краіны. Скармілі тое збожжа птушкам і свінням, зрабілі кампост і ўнеслі ў глебу. Гэта было зроблена для таго, каб рацыянальна выкарыстаць збожжа, хоць насамрэч гэта была дыверсія, вынікі якой Беларусь будзе адчуваць яшчэ шмат гадоў. З 1993 года Беларусь згубіла 750 000 чалавек — вось гэта якраз і ёсьць вынікі нашага ўжывання “брудных” прадуктаў. Бяспечнай радыяцый не бывае. Пры любой дозе разбруаецца імунітэт чалавека, адсюль хваробы і смяротнасць. На тысячу чалавек памірае пятнацацаць, а нараджаецца восем. Да 2020 года і мільёна беларусаў не будзе, як прагназуюць эксперыты ААН. Патрэбна радыяцыйная абарона насељніцтва, і гэтым павінны займацца дзяржавайныя структуры. Але ж яны не хочуць...

ТТАМАРА БЕЛАВОКАЯ, САКРАТАР ПРЭЗІДЫУМА БЕЛАРУСКАГА КАМИТЕТА “ДЗЕЦІ ЧАРНОБЫЛЯ”:

“У ПЕРШУЮ ЧАРГУ АД ГЭТАЙ БЯДЫ ЦЕРПЯЦЬ ДЗЕЦІ, ЯКІЯ ЯШЧЭ НЕ НАРАДЗІЛІСЯ”.

— Я ўпэўнена, што ўжываю нячыстую ежу, і гэта вельмі сур'ёзная праблема. Кажу гэта як доктар. У апошні час я працую з экалагічнай паталогіяй. У Беларусі акрамя цяжкіх металаў і ўсякага бруду ў прадуктах ёсьць і радыенукліды, што адбіваецца на здароўі будучых пакаленняў. У першую чаргу церпяць дзеци, таму што мамы ядуць ўсё, што ёсьць ва ўсе перыяды развіцця арганізма будучага дзіцяці. Якія наступствы? Напрыклад, намеснік міністра абароны агучыў цікавую інфармацыю, што сёлета не было знайдзена ніводнага прызыўніка, годнага для службы ў войсках спецыяльнага прызначэння. Высновы рабіце самі.

У ТЭМУ

З пасяджэння праўлення аўтаднання «Цэнтр падтрымкі чарнобыльскіх ініцыятыў»:

— У Беларусі неабходна адмовіцца ад дапушчальных узроўніў наяўнасці радыенуклідаў у харчовых прадуктах. Цэнтру без усялякай на то матывациі было адмоўлены ў рэгістрацыі пілотнага пракекта па вырошчванні чистых ад радыенуклідаў сельскагаспадарчых культур і забеспячэнні радыяцыйнай абароны насељніцтва Беларусі.

У прадстаўнікоў цэнтра ёсьць звесткі пра масавыя парушэнні ў сферы гандлю, якія мелі месца падчас рэалізацыі прадуктаў харчавання.

На падставе Орхускай канвенцыі аб даступе да экалагічнай інфармацыі трэба зрабіць пісьмовы запыт ва ўсе найбуйнейшыя харчовыя рынкі краіны аб прадастаўленні даных аб наяўнасці радыяцый ў прадукцыі, якая там рэалізуецца.

Свінні ў свой час нарабілі свінячага ў здароўі цэлых пакаленняў

АЦЦЫНА ЗЛОТНІКАВА, УРАЧ:

“ЕЩЦЕ БУРАКІ, БУЛЬБУ, РЭПУ”.

— І што цяпер, зусім не есці? Верагоднасць пападання ў арганізм радыенуклідаў з прадуктамі ў нашай краіне непазбежная. Аднак ёсьць вялікая колькасць прадуктаў, якія выводзяць радыенукліды. Напрыклад, вядома, што калі замяшчае стронцы, і калі вы ўжываеце прадукты з каліем, то атрымліваеце большую гарантную нейтралізацыю радыяцый. Ещэ традыцыйная беларуская прадукты — буракі, бульбу, рэпу, рэдзьку. Ні ў якім разе не купляйце ягады і садавіну пры дарогах. Імкніцесь не есці грыбоў. Хоць у кожнага страху ёсьць свае межы.

СЯРГЕЙ ХАРЭУСКІ, МАСТАЦТВАЗНАЎЦА, АДЗІН З АЎТАРАЎ КНІГІ “НАША СТРАВА”:

“ДАВОДЗІЦЦА РАЗЛІЧВАЦЬ ВЫКЛЮЧНА НА СУМЛЕН-НАСЦЬ САНІТАРНЫХ СЛУЖБАЎ”.

— Я не стаўлю пытанне такім чынам, таму што любая перасцярога мае свае межы. Зразумела, што не кожны зможа вырошчваць асабіста для сябе і бульбу, і бараноў дзеля мяса, і г.д. У любым разе мы павінны разлічваць на сумленне дзяржавных санітарных службай. Інакш ніяк. Калі я купляю ежу для дзіцяці, то ўважліва разглядаю этикеткі, дзе пазначаны месцы і дата вырабу, наяўнасць мадыфікованых інгредыентуў. Памагчы масі пазбягаю кансервантаў, супрадуктаў, марынадаў. Ніхто не застраваў на ад таго, што нешта патрапіць на наш стол з забруджаных раёнаў Беларусі. Я на ўласныя очы ў Брагінскім раёне бачыў гіганцкія фуры з ягадамі. І кантроль там не ажыццяўляецца. Пасля гэтага я стаў з падзэрннем адносіцца да беларускіх прадуктаў, у склад якіх уваходзяць лясныя ягады.

СЯРГЕЙ БАХУН, СЯБРА ПРАЎЛЕННЯ “ЦЭНТРА ПАДТРИМКІ ЧАРНОБЫЛЬСКІХ ІНІЦЫЯТЫў”:

“БЯСПЕЧНАСЦЬ ПРАДУКТАЎ ДЛЯ ГРАМАДЗЯН — ТАЙНА ЗА СЯМЮ ПЯЧАЦЯМІ”.

— Натуральна, я не ўпэўнены, хаця б па той прычыне, што перанёс хваробу, пасля якой мне выдалілі шчытападобную залозу. І гэта хвароба звычайна ўзнікае ад радыяцый, якая трапляе ў арганізм з прадуктамі. Адкуль жа, як не праз ежу, я захварэў? Тым больш мне крыўдна, што на Ракаўскім кірмашы мне адмовілі ў прадастаўленні даных па радыенуклідах у прадуктах, якія там прадаюцца. Усё, што тычыцца мяса і малака, знаходзіцца пад грыфам страшэннай сакрэтнасці, што наводзіць на пэўныя думкі.

ШТО АЖУБАЛІС НАМ РЫХТУЕ?

Заканчэнне.
Пачатак на стар. 1

АДНОСІНЫ ДА АПАЗІЦЫ

Найбольш яркі прадстаўнікі літоўскіх "правых" распавядаю ТіЦ, што па-ранейшаму актыўна стасуецца з прадстаўнікамі грамадзянскага грамадства Беларусі і з такімі палітыкамі, як Анатоль Лябедзька, Сяргей Каллякін, Аляксандар Казулін і інш. На погляд Ажубаліса, "яны прадстаўляюць інтарэсы даволі значнай часткі беларускага грамадства, і мы праста абавязаны падтрымліваць з імі контакт".

АДНОСІНЫ ДА ЭКАНАМІЧНЫХ СТАСУНКАЎ

Яны, на думку Ажубаліса, не павінны развівацца ва ўрон абароне базавых правоў чалавека ў Беларусі.

АДНОСІНЫ ДА ТРАНСГРАНІЧНАГА СУПРАЦОУНІЦТВА

Ажубаліс супраць пагаднення аб прыгранічнай зоне дзвюх краін, якое дазволіць жыхарам пэўных раёнаў Беларусі і Літвы ездзіць адно да аднаго ў госці па льготным візавым рэжыме і з таннымі візамі. Гэта, маўляў, дыскрымі-

нацыя ў адносінах да астатніх жыхароў Літвы і Беларусі.

Ці ў стане пазіцыя А.Ажубаліса па гэтых пытаннях змяніць двухбаковы адносіны нашых краін?

Палітолаг **Віктар Чарноў** абсалютна перакананы, што не. Вось што ён скажаў каўзанаму **нашага выдання**: "Уся зневядніцкая палітыка палягае ў сферы інтарэсаў Брусселя. А той на дадзены момант хоча развіцця стасункаў з Беларуссю. І кропка!"

Наша крыніца ў літоўскім істэблішменце верхняга эшалона не падзяляе гэтую пазіцыю: "Ажубаліс кансерватар з вельмі жорсткімі перакананнямі. У адносінах і да Расіі, і да

Беларусі ён вельмі ўважліва ставіцца да пытанняў абароны правоў чалавека, захавання відавага рэжыму дый інш. Акраем таго, калі былы міністр замежных спраў больш глядзе ў бок Еўрасаюза, то Ажубаліс больш азіраеца на ЗША, якія добра вядомы сваім стаўленнем да демакратычных каштоўнасцей.

Канечне, не варта чакаць рэзкіх змен у зневядніцкім курсе Літвы ў адносінах да Беларусі, але пэўныя сюрпризы тут могуць узнікнуць адназначна".

На гэта, акрамя добра вядомага выразу "пажывём — пабачым", заўважыць няма чаго.

ВІКТАР АЛЯШКЕВІЧ

ШПІЛЬКА АД ШПІЛЕЎСКАГА

Старшыня Дзяржаўнага мытнага камітэта Аляксандар Шпілеўскі авбінаваці расійскія ўлады ў незаконным аблкладанні мытам экспарцёраў нафты ў Беларусь. Больш за тое, выглядае, што хайрунік з Усходу рыхтуе нейкую "падлянку" на мяжы...

Тое, што новая версія Мытнага саюза была падрыхтавана надзвычай неахайнай, ужо наўдавоку. У Расіі з праблемамі сутыкнуліся імпарцёры абсталёвання для мабільнай сувязі і алкагольных напіткаў. Але гэта ўсё дробязі ў парыўнанні з канфліктам паміж Мінскам і Москвой, нагодай для якога сталі новыя ўмовы нафтавых паставак.

Кірауніцтва Беларусі разлічала ўжо з 1 студзеня гэтага года атрымліваць "чорнае золата" з Расіі на гул без мытных пошлін. І ў прынцыпе такія-сякія падставы для гэтага былі.

Летась прадстаўнікі РФ падахвочвалі беларусаў да ўзмацнення Мытнага саюза, робячы акцэнт на выгодах (у тым ліку і адносна энерганаосьбітаў). Расійскі амбасадар у Мінску Аляксандар Суркыяў гаварыў пра "шалёныя гроши", якія наша краіна атрымае ў выніку скасавання мытных пошлін на энерганаосьбіты.

Аднак пасля падпісання ў лістападзе дакументаў па Мытным саюзе пазіцыяи Масквы даволі хутка змянілася: маўляў, нафта — гэта асобны сектар, таму мы вам дамо б мільёнаў

тон для ўнутранага карыстання без пошлін, а астатнія купляйце са 100%-й пошлінай.

Беларускі бок абурыўся, і пагадненне на такіх умовах не падпісаў. Аднак гэты дэмарш не ўразіў Москву, як, зрэшты, і ліст Аляксандра Лукашэнкі Дзмітрыю Мядзведзеву. Кіраунік Беларусі спрабаваў патрабаваць выканання да-мубленасцей, якія нібыта былі дасягнуты паміж імі напрыканцы мінулага года: пра тое, што, прынамсі, у першыя месяцы 2010-га нафта будзе пастаўляцца ў нашу краіну без мытных пошлін.

Новую старонку ў нафтавым канфлікце перагарнуў старшыня Мытнага камітэта Беларусі Аляксандар Шпілеўскі. На прэсавай канферэнцыі ён авбінаваці расійскія ўлады ў парушэнні дамоўленасцей.

— Было падпісаны пагадненне аб парадку паставак нафты ў Беларусь, — заяўіў Шпілеўскі. — Згодна з гэтым дакументам сёлета ад 1 студзеня пошлін на нафту не павінна быць. У той жа час Расія іх увяла. У гэтай сітуацыі размова ідзе пра незаконныя дзеянні Расійскай Федэрэцыі і аднаба-

ковы выхад з пагадненні.

Больш за тое, на беларуска-расійскай мяжы з'яўляюцца новыя хмари.

— Колькасць супрацоўнікаў мытных органаў Расіі на мяжы з Беларуссю павялічана, — кажа Шпілеўскі. — У прыватнасці, на Смаленскай мытні — прыкладна да 120 чалавек, на іншых колькасць мытнікаў таксама павялічана. Робіцца гэта з прычыны таго, што кантроль выносицца на зневядніцкую мяжу, і бліжэй да яе размесцяцца тэрміналы. Насамрэч зневядніцкіе мытнага кантролю з расійскага боку назіраеца.

Тлумачыць можна па-рознаму, аднак сітуацыя, калі пасля авбяшчэння Мытнага саюза паміж яго ўдзельнікамі колькасць супрацоўнікаў мытні на мяжы не змяншаецца, а павялічваецца, выглядае дзіўна. Нягледзячы на пагадненні, даверу паміж бакамі бракуе. І тут няма нічога дзіўнага. Дастаткова прыгадаць гісторыю пра фірму Кірауніцтва справамі презідэнта Беларусі "Гандальэкспа", якая ў свой час, скарыстаўшыся адсутнасцю кантролю на мяжы з Расіяй, завезла туды безліч заходняга алкаголю, тыгнуну ды іншых тавараў па танных цэнах (бо сама была пазбаўлена абавязку плаціць мытную пошліну распараджэннем Аляксандра Лукашэнкі).

Тую "дзірку", нарэшце, заплатілі, аднак цяпер расійскае кірауніцтва пільна сочыць за хітрыкамі партнёраў (каб не зарываліся) і не ўпускае магчымасці "кінуць" хайрунікі на тым, дзе гэта магчыма.

Па апошніх даных, хайрунікі ўсёж дамовіліся, але ці надоўга?

Заява Шпілеўскага досыць сімвалічная, бо пра Мытны саюз і верагоднасць аднабаковага выхаду з яго Расіі казаў старшыня Мытнага саюза Беларусі. Гэта дыягназ, нават калі неўзабаве Мінск і Москва ўсё-такі вырашыць спрэчнае пытанне. Відавочна, што праз нейкі час пайстануць новыя праблемы, бо ў гэтым саюзе бакі найперш шукаюць магчымасці ашукаць адзін аднаго, а не зарабіць супольна.

ВАЛЯНЦІН СЫЧ

На гэты раз "Тут і цяпер" аналізуе і параўновае парадак атрымання грамадзянства ў Беларусі і Літве.

● БЕЛАРУСЬ: МНОЖЫМСЯ З ДАПАМОГАЙ ІНШАЗЕМЦАЎ

Першы закон аб грамадзянстве, які стаў істотным сродкам дасягнення максімальнага суверэнітэту Беларусі, быў прыняты 12 лістапада 1991 года.

Паводле даных МУС Беларусі, з моманту існавання гэтага закона беларускае грамадзянства атрымлі ўжо больш як 210 000 іншаземцаў, у тым ліку па спрошчанай сістэме — каля 200 000. У мінулым годзе грамадзянамі Беларусі ў сталіцы сталі яшчэ 1557 асоб.

ПРА РАСІЮ – АСОБНАЯ ГАВОРКА

Спрошчаны парадак прыёму ў грамадзянства рэгулюеца міжнароднымі пагадненнямі ў галіне грамадзянства, падпісанымі Беларусью з Казахстанам, Кыргызстанам і Украінай.

— Прадстаўнікі гэтых дзяржаў, якія маюць у Беларусі родных, або раней пражывалі тут ці з'яўляюцца ўраджэнцамі Беларусі, маюць права, нават не атрымліваючы пасведчанне на права жыхарства, разлічваць на атрыманне грамадзянства, — растлумачыла Мары-

на Пятрэнка, намеснік начальніка аддзела грамадзянства і міграцыі Заводскага раёна Мінска.

Пра Расію асобная гаворка. Грамадзянне гэтай краіны могуць уладкавацца на працу нават у арганізацыю, якая не мае ліцэнзіі на прыцягненне на прадпрыемства замежнай рабочай сілы. Акрамя таго, расіяне ў стане атрымаць рэгістрацыю або пасведчанне на права пражывання, нават калі не маюць у Беларусі родных ці нерухомасці, а таксама працы.

АДМОВІЦЬ НЕЛЬГА АБСКАРДЗІЦЬ...

Практыка паказвае, што беларускае грамадзянства ў асноўным атрымліваюць расіяне. Так, у Заводскім раёне сталіцы 2200 чалавек маюць пасведчанне на права жыхарства, і больш за тысяччу з іх — расіяне. Папаўняюць шэрагі беларускіх грамадзян таксама ўкраінцы, малдаване, афганцы і сірыйцы.

Усе іншаземцы раз у квартал прайватаўца па месцы фактычнага пражывання, таму на момант прыёму іх у

ПАДСТАВЫ ДЛЯ ЗАЯВЫ АБ ПРЫЁМЕ Ў ГРАМАДЗЯНСТВА РЭСПУБЛІКІ БЕЛАРУСЬ

1. Абавязкова паважаць Канстытуцыю і выконваць законы Рэспублікі Беларусь.
2. Валодаць адной з дзяржаўных моў у межах, неабходных для стасункаў.
3. Пастаянна і без перапынкаў пражываць на тэрыторыі Беларусі на працы апошніх сямі гадоў.
4. Наяўнасць законнай крыніцы існавання на тэрыторыі Беларусі. (Сёлета будзе ўдакладнена, што яна абавязкова павінна быць не ніжэйшай за спажывецкі ўзровень.)
5. Адсутнасць грамадзянства або страта грамадзянства замежнай дзяржавы ў выніку атрымання беларускага грамадзянства ці заява ў паўнамоцнае прадстаўніцтва або выхадзе з папярэдняга грамадзянства.

грамадзянства на руках у супрацоўнікаў аддзела аказваецца цэлая справа, дзе пазначаны і правапарушэнні (калі яны ёсць), і добранадзейнасць асобы.

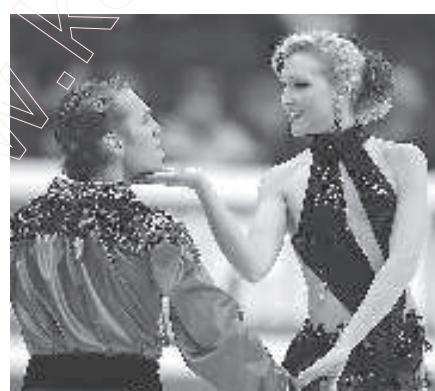
● ЛІТВА: “Я ДОСТАЮ ИЗ ШИРОКИХ ШТАНИН...”

Напрыканцы мінулага года презідэнт Літвы падтрымала прапанову Камісіі па грамадзянстве, якая пастанавіла не даваць літоўскага грамадзянства амерыканскай фігурystцы Кэтрын Капелі.

ЦЕНЬ БАРЫСАВА

З-за гэтага пара Кэтрын Капелі і Дэйвідас Стагнюнас (граммадзянін Літвы), верагодней за ўсё, не зможа ўдзельнічаць у Зімовай алімпіядзе ў Ванкуверы. Прычынай адмовы стала недастатковая інтэрв'янасць фігурystki ў літоўскага грамадзянства. Не дапамагло нават тое, што Капелі была залічана ў зборную Літвы на Алімпіяду-2010. Права жа адмовіць у літоўскім грамадзянстве мае выключна презідэнт краіны. Што яна і зрабіла.

“Злыя языкі” кажуць, што Даля Грыбайўскаяце, магчыма, баіцца паўтарыць памылку аднаго са сваіх папярэднікаў. У Літве яшчэ памятаюць, як пытанне грамадзянства ў свой час каштавала Раландасу Паксасу презідэнцкага крэслы. Падчас імпічменту Канстытуцыйны суд пастанавіў, што Паксас парушыў асноўны закон краіны, даўшы грамадзянства Літоўскай Рэспублікі бізнесмену Юрью Барысаву, які на выбарах аказваў яму фінансавую падтрымку. Гэты аргумент стаў адным з галоўных у

Кэтрын Капелі так і не атрымала грамадзянства...

справе аб імпічменце.

Згаданыя выпадкі — сітуацыі выключныя, калі презідэнт, як сказана ў законе аб грамадзянстве, “можа прадастаўіць грамадзянства Літоўскай Рэспублікі грамадзянам іншых краін ці асобам без грамадзянства, якія маюць асаблівую заслугі перад Літоўскай Рэспублікай, у парадку выключэння без прыменення ў адносінах да іх прадугледжаных законам умоў прыёму ў грамадзянства”. Усім астатнім для натуралізацыі (прыём у грамадзянства. — Аўт.) гэтыя ўмовы трэба выконваць.

КАЛІ ТАБЕ НЯМА ЯШЧЭ 18 ГАДОЎ

Начальніца пашпартнага аддзела Віленскага аддзялення Дэпартамента міграцыі **Эдзіта Прывепскене** рассказала, што па статыстыцы за кастрычнік 2009 года ў іх было 365 заяў на літоўскага грамадзянства, з іх 2 — на натуралізацыю, 1 — на вяртанне грамадзянства.

— Самая папулярная катэгорыя заяўнікаў — дзеці, гэта значыць асобы да 18 гадоў, — кажа спадарыня Прывепскене. — Цяпер закон аб грамадзянстве ў Літве дазваляе мець двайное грамадзянства асобам да 18 гадоў. Дастатковая пісьмовая заява аднаго з бацькоў (граммадзяніна Літвы). При гэтым не мае значэння тое, дзе дзіця нарадзілася. Першапачатковое грамадзянства таксама пакідаюць.

Закон аб двайным грамадзянстве з'явіўся каля 1,5 года назад. Неабходнасць у ім узікла таму, што ў некаторых краінах, як напрыклад Ірландыя, Амерыка (дзе многа імігрантаў з Літвы), адсутнічае механізм адмовы ад грамадзянства. Такім чынам, дзіця трапляла ў няпэўнае становішча, і было не зразумела, як яму атрымаць літоўскага грамадзянства: дзіця, магчыма, і хацела б адмовіцца ад папярэдняга, але з-за адсутнасці механізма не магло гэта зрабіць.

Ў БЕЛАРУСІ І ЛІТВЕ

Адмовіць у атрыманні беларускага грамадзянства можна асабам, якія маюць судзімасці або адбываюць пакаранне, знаходзяцца пад следствам, раней дэпартаваліся з Беларусі або падавалі пра сябе лжывыя звесткі ці дакументы, знаходзяцца на воінскай ці дзяржаяной службе ў замежнай дзяржаве.

Праўда, не сакрэт, што існуе шэраг краін, якія непаспаховыя ў міграцыйных адносінах (у асноўным гэта азіяцкі рэгіён). Выходцам з гэтых краін мець беларускае грамадзянства непажадана, бо згодна з законам "прыём у грамадзянства праводзіцца з улікам інтэрэса Рэспублікі Беларусь", а прычына адмовы ў грамадзянстве, калі яна мае месца, не тлумачыцца.

Калі беларусы, расіяне, украінцы (асноўныя прадстаўнікі сярод тых, хто хадайнічае або літоўскім грамадзянствам) падаюць заявы на натурализацыю прыкладна пароўну, то сярод заяўнікаў на атрыманне другога (літоўскага) грамадзянства беларускія дзецы, відавочна, лідзіруюць.

ЛІТОЎСКІ ПАШПАРТ – ТОЛЬКІ ПРАЗ ПРЭЗІДЕНТА

Адносна адмоў у прыніцці грамадзянства супрацоўніца міграцыйнай службы сказала, што яны здраюцца нячаста.

ДЛЯ ПАДАЧЫ ХАДАЙНІЦТВА АБ ПРЫНЯЦІ Ў ЛІТОЎСКАЕ ГРАМАДЗЯНСТВА НЕАБХОДНА:

- Стала пражываць у Літве апошнія 10 гадоў (для тых, хто ўтварыў сям'ю з грамадзянінам Літвы — 7 гадоў).
- Здаць экзамен па літоўскай мове.
- Здаць экзамен на веданне Канстытуцыі Літоўскай Рэспублікі.
- Даказаць, што ёсць легальная крыніца сродкай для існавання.
- Пісьмова пацвердзіць гатоўнасць адмовіцца ад папярэдняга грамадзянства пасля атрымання літоўскага.

АРТЫКУЛ ПДР — ПАДСТАВА ДЛЯ ВЫСЫЛКІ

Напрыканцы мінулага года хадзілі чуткі аб з'яўленні больш жорсткіх правілаў, неабходных для атрымання беларускага грамадзянства. Сапраўды, у 2010 годзе будуць прыняты некаторыя змены, якія тычацца знаходжання іншаземцаў на тэрыторыі Беларусі.

— Будуць больш уважліва падыходзіць да праверкі асоб, якія жадаюць атрымаць грамадзянства, на прадмет наяўнасці ў іх парушэнні адміністрацыйнага кодэкса краіны, — рассказала Марына Пятрэнка. — З гэтым строга. Напрыклад, можна ануляваць у іншаземца дакумент, які дазваляе пастаяннае пражыванне на нашай тэрыторыі, калі ён на працягу каліндарнага года быў прыцягнуты да адміністрацыйнай адказнасці трох і больш разоў. А разлічваць на атрыманне грамадзянства за гэты ж перыяд тым больш будзе немагчымы.

Да найбольш частых адміністрацыйных правіннасці адносіцца парушэнне артыкулаў ПДР: пераход дарогі ў недазволеным месцы, няправільная паркоўка, непрышпілены рамень бяспекі і г.д. А іншаземец, які быў заўважаны за рулём п'яным, увогуле можа быць высланы за межы Беларусі.

ІРЫНА СІНІЦА

Грыбаўскайце трymае ўсе на асабістым кантролі

Праўда, нядайна адмовілі адразу траім (адзін з іх — беларус), прычына — наяўнасць судзімасці.

— Судзімасць — найбольш частая прычына адмовы, — распавяляла спадарыня Прываленскене. — Незалежна ад таго, пагашана яна ці не (ці было зняволенне), істотны сам факт судзімасці за наўмыснае злачынства.

Тым жа, хто з законам сябре, пасля разглядзу Камісія па грамадзянстве сабраных дакументаў варта рыхтавацца да асабістай сустрэчы з прэзідэнтам Літвы: Даля Грыбаўскайце заявіла, што прыніцце ў грамадзянства — справа адказная, і яна жадае асабісту сустракацца з тымі, хто хоча атрымаць грамадзянства яе краіны. У тым ліку і для таго, каб пераканацца, што чалавек сапраўды валодае літоўскай мовай.

ЛАРЫСА ВЯРБА

МЕНШ ЗАРАБЛЯЕШ – ЛЕПШ ЖЫВЕШ!

Бюджэт-2010 Круглянскага раёна вызначаны ў суме, якая не дацягае і да 80 працэнтаў ад леташняй.

ПАЦЕРПЯЦЬ САЦЫЯЛКА, АДУКАЦЫЯ І КУЛЬТУРА

Варта зазначыць, што раён датацыйны: усе яго "навукова абронтуваныя прагнозы" насамрэч ёсьць пратаколам аб намерах, а зусім не дакладным планам развіцця. Даходная частка раённага бюджету (пры ўмоўнасці самога гэтага паняцця) паменшана сёлета амаль на 2 млрд рублёў. Датацыі з абласнога бюджету (яны завуаліравана называюцца "бязвыплатнымі паступленнямі") зменшаны амаль на чвэрць ад ранейшага звычайнага ўзоруно.

Зроблена гэта зусім не таму, што раён здольны сам пакрыць нястачу: напрыклад, займей якую прыстойную вытворчасць альбо прыкметна падняў сельскагаспадарчую галіну.

ПРАЎДА ЗНАДВОРКУ

Ніякія заклікі і заклінанні з вуснаў кірауніцтва краіны аб tym, што ўсё нібыта знаходзіцца пад кантролем, не могуць змяніць реальнью эканамічна-сацыяльнью сітуацыю ў дзяржаве, праўда абыяк не, не ды і прарвеца знадворку. Як гэта сталася відавочным праз бюджетныя пакуты сцілага Круглянскага раёна, які ўжо дзесяцігоддзям не можа пахваліцца ні людскімі рэурсамі, ні прамысловасцю, ні сельскай гаспадаркай. Як што, то шукайце раён у апошніх слупках і радках любых абласных зводак і графікаў.

ПАРАДАКСАЛЬНЫЯ ЗАРОБКІ

Аднак жа (вось дзіва!) гэта не тычыцца такога паказчыку, як заработка плата. Тая ж няўмольная статыстыка сведчыць, што сярэдні заробак у раёне па сваім леташнім паказчыку перавышае сярэднія заробкі ў большасці іншых раёнаў Магілёўшчыны. У прыватнасці, значна менш атрымліваюць работнікі абодвух суседніх раёнаў (прыкметна больш эканамічна развітых і моцных) — Шклousкага і Бялыніцкага. Відаць, тут больш сумленна абменьваюць вынікі працы на заробкі, а не залазяць чуць што ў крэдыта.

ПРАЎДА — ПРАЗ ВЫБАРЫ

Магчыма, зразумець реальнью сітуацыю людзям дапаможа выбарчая кампанія ў мясцовыя саветы, на якую ў той жа Магілёўшчыне дэмакратычнага выбарчага штаба) не з лозунгамі-заклікамі, а з прайдзівымі лічбамі ў руках, дакладнымі фактамі. Хто ведае, мо цяпер выбаршчыкі павераць ім больш, чым было дагэтуль...

ІВАН БАРЫСАЎ.

Першым за паўтара дзесяцігоддзя беларускім чыноўнікам, які ўзняў пытанне правільнага называння Беларусі за мяжой, стаў міністр замежных спраў Сяргей Мартынаў.

Год назад падчас прэс-канферэнцыі ў Берліне ён ветліва паправіў нямецкага журнالіста: «We are not Wei russland, we are Be-la-rus».

НАСТУП НА РАСІЮ

23 лістапада мінулага года на сурстрэчы презідэнта Расіі з беларускімі журнالістамі карэспандэнт BT нечакана заявіў Дзмітрыю Мядзведзеву: «Наша краіна завецца Беларусь. Менавіта так: восем літар, чацвёртая «а», на канцы — «я».

«Я ж менавіта так кажу, як завецца ваша краіна ў ААН, — Беларусь, і я настойваю менавіта на такім вымаўленні назвы нашай братэрскай дзяржавы», — парыраваў Мядзведзев.

26 лістапада ў Мінску на пасяджэнні аб'яднанай калегіі міністэрства юстыцыі Беларусі і Расіі намеснік нашага міністра **Ала Бодак** узняла пытанне аб tym, што ў прававых актах Расіі выкарыстоўваюцца розныя назвы — «Белоруссия» і «Беларусь», у той час як транслітарацыя афіцыйной назвы краіны на замежных мовы павінна ажыццяўляцца адпаведна гучанню.

«Выбачаюся за сваіх калегаў, якія выкарыстоўваюць няправільную назыву краіны. Я выдам распараджэнне, каб пры праверцы ўсіх норматыўных актаў правяралася адпаведнасць правільному напісанню Беларусі», — імгненна адреагаваў міністр юстыцыі РФ **Аляксандар Канавалаў**.

Расійскія філолагі і журнالісты ўспрынілі заявы двух міністраў у штыкі. На чым жа трymаеца іх пазіцыя?

«БЕЛАРУСЬ» — ТРАДЫЦЫЙНАЯ НАЗВА

«У рускай мове ў адносінах да суседняй краіны ёсць адна норма — «Белоруссия», якую і трэба выконваць. Гэта тычыцца як штодзёнага ўжытку, гэтак і СМІ», — заявіў навуковы сакратар Інстытута рускай мовы РАН **Уладзімір Пыхаў**.

«Паводле логікі, калі «Белоруссия» — традыцыйная для рускай мовы назва, чамужтады

“БЕЛАРУСЬ” ЯК МОЎНЫ ПАРАЗІТЫЗМ

Беларусь гэта Беларусь!

Расійцы кажуць гра «адзіную правільнную рускамоўную норму «Белоруссия». Гэтак нашы землі называлі і тады, калі яны ўваходзілі ў склад Расійскай імперыі ў 1890-х гадах, і пасля заканчэння Першай сусветнай вайны, і ў часы савецкай улады (скарочана ад БССР). Па сутнасці, перад намі тро розныя эпохі, а з 1991 года пачала адлік новая — сувэрэнная. І на ўсе часы ў рускай мове адзін адказ — «Белоруссия»?

Яшчэ адзін з пашыраных аргументаў «забелоруссистаў»: нацыянальныя формы ў іншыя мовы не пераносіцца.

«Немагчыма ўяўць, каб улады United States of America ці Republique Francaise раптам пачалі патрабаваць унесці ў рускую мову адмысловую норму наймення іх дзяржавы: напрыклад, «Аб'яднаныя дзяржавы Амерыкі» або «Франс», — піша ў рэдакцыйным артыкуле інфармагенцтва REGNUM.

«Да гэтага трэба ставіцца памяркоўна, бо такія пытанні хвараўтва ўспрымаюцца толькі нацыямі з комплексам непаў-

навартаснасці. У іншых краін ніякіх проблем з гэтым няма. Напрыклад, палякі завуць Італію «Влохі», Нямеччуны — «Немцы» (ад слова «німцыя»). І нікто не крываўся, — падтрымліва расійцу першы амбасадар Беларусі ў ФРГ, філог Пятро Садоўскі.

Аднак паразітаваць Беларусь з ЗША, Францыяй, Нямеччынай і Італіяй — наймагутнейшымі дзяржавамі — нелагічна. Хаця б таму, што і ў 1890-х, і пасля заканчэння Першай сусветнай вайны, і ў эпоху «халоднай вайны» ЗША, Францыя і Італія валодалі дзяржаўнасцю і не мянілі назваў.

Нашай жа незалежнасці ўсяго 18 гадоў, працэ нацыяўтварэння не завяршыўся, і палітычная перспектыва краіны ўсё яшчэ пад пытаннем. Таму нас так хвалюе і пытанне назывы. І ў гэтым мы немасотныя.

У свой час Персія папрасіла называць яе Іранам, Цэйлон — Шры-Ланкай, Бераг Сланавай Косці — Кот д' Івуарам, Бірма — М'янмай, Паўночна

Радэзія — Замбіяй, Кіргізія — Кыргызстанам.

З падобнай «просьбай» да сусветнай супольнасці звязаліся і беларусы. У Законе РБ ад 19 верасня 1991 г. «Аб назве БССР» Вярхоўны Савет пастановіў: «Беларускую Савецкую Сацыялістычную Рэспубліку далей называць «Рэспубліка Беларусь», а ў скарочаных і складаных назвах — «Беларусь». Устанавіць, што гэтыя назвы транслітараўца на іншыя мовы адпаведна беларускаму гучанню».

“НАЦЫЯНАЛІСТЫЧНЫ ВЫПАД”

Рэакцыя расійскай грамадскасці сведчыць аб tym, што ў свядомасці расійцаў беларусы, як і 100 гадоў назад, заставіцца «малодшымі братамі», а наша шматпакутная гісторыя, цярністыя шляхи да нацыянальнай самасвядомасці і незалежнай дзяржавы для іх — вынік гістарычнай выпадковасці.

Таму трэба было памяркоўным «браткам-беларусам» толькі заінтуцца пра нацыянальную назуву, як расійцы а сразу ж паставілі іх на адну дошку з «нацыяналістамі» Украінцамі (патрабуюць пісаць не «на Украіне», а «в Украіне») ды эстонцамі (хочуць бачыць «Таллін» з дзвюма «н» на канцы), абінавацішы нас у «моўным паразітызме, накіраваным на разбурэнне рускай мовы».

Атрымліваецца, презідэнт Мядзведзеву куды большы ліберал, чым філолаг-гуманісты, журнالісты незалежных СМІ і вольналюбівия блогеры.

ФІЛАЛОГІЯ ПА-ЗА ПАЛІТЫКАЙ?

Расійскія эксперты сцвярджаюць, што «Белоруссия» — лінгвістычна норма, якая не мае нічога агульнага з палітыкай. Але ці можна адасобіць назуву краіны, якая ёсць удзельнікам міжнародных адносін, ад палітыкі?

Адзіны ў Расіі слоўнік, які адлюстроўвае гэту двубаковую лінгва-палітычную праблему, — Агульна-расійскі класіфікатор краін свету (прыняты пастановай Дзяржстандарту РФ у 2001 г.). Гэты дакумент гарманізаваны з міжнародным стандартам, распрацаваным Міжнароднай арганізацыяй па стандартызацыі, а таксама з Міждзяржаўным класіфікаторам краін свету і каталогам ААН. Ніякай «Белоруссии» ў ім мы не знайдзем. Затое пад 112-м нумарам з індэксам ВУ ў спісе краін ідзе Рэспубліка Беларусь, ці Беларусь (скарочаная форма).

МОРАВА СУПРАЦЬ ХАТНЯГА ГВАЛТУ

“Тут і цяпер” вырашыла паціавіцца, ці выконваецца ў Беларусі

Нацыянальны гендерны план

Як стала вядома **нашаму выданню**, не так даўно некаторыя беларускія вышэйшыя навучальныя ўстановы атрымалі просьбу ад Дзяржаўнай установы адукацыі “Рэспубліканскі інстытут вышэйшай школы” трymаць справаздачу па выкананні Нацыянальнага плана дзеянняў па забеспечэнні гендернай роўнасці на 2008—2010 гады.

Інфармацыю пра тое, як выконваецца гэты план у канкрэтнай навучальнай установе, павінны будуть праналізаваць ідэолагі Інстытута вышэйшай школы, а статыстыка потым будзе накіравана ў Міністэрства адукацыі.

— Нам паэлектроннай пошце даслалі канкрэтныя пункты плана па гендернай роўнасці, па якіх мы павінны быць трymаць справаздачу, — распавёў **“Тут і цяпер”** дэкан факультета аднаго з беларускіх ВНУ.

— У прыватнасці, ва ўніверсітэтах і інстытутах згодна з

Хатні гвалт — гэта боль шматтысячная

ПОГЛЯД ЭКСПЕРТА ІРЫНА АЛЬХОЎКА:

“ТАТА, ЯКІ ЧЫТАЕ ДЗІЦЯЦІ КАЗКУ НА НОЧ, — ГЭТА СВЯТА”.

— Можна сказаць, што Нацыянальны план дзеяніасці па забеспечэнні гендернай роўнасці і выконваецца, і не выконваецца, — дзеліцца сваімі думкамі з **“Тут і цяпер”** выканавучы дырэктар ГА “Беларуская асацыяцыя маладых хрысціянскіх жанчын” **Ірына Альхоўка**. — Добра, што многія мерапрыемствы, якія газначаны ў плане, тычацца пытанняў сацыяльнага забеспечэння жанчын: тых жа дапамог, пенсіі і інш. Няхай у нас яны невялікія, але выплачваюцца.

У праграме таксама ёсць цікавы пункт на кант павышэння прэстыжу бацькоў і ўстаноўлення святочнага дня “Дзень бацькі”. Напэўна, з дапамогай міжнародных арганізацый на гэту тэмую зараз таксама звяртаюць увагу. Напрыклад, Міністэрства працы выступіла партнёрам штогодовай акцыі па супрацьдзеянні хатніму гвалту, якую ладзіць дзіцячы фонд АНН у рамках праграмы развіцця ААН. У мінулым годзе ўздымалася мужчынская тэма, і ў нас пакрысе началі падымацца пытанні мужчынскага руху. У рамках развіцця канцепцыі адказнага бацькоўства ў нас з'явілася такая цудоўная ініцыятыва, як “Тата-школы”. Я, напрыклад, гэта вітаю, таму што бацька, які чытае дзіцяці казку на ноч, — гэта, хутчэй, свята, чым штодзённая практика. Дзейнасць “Тата-школы” скіравана якраз на тое, каб навучыць бацькоў атрымлі-

ваць асалоду ад часу, праведзенага з дзецьмі. Нягледзячы на тое, што ў першыя гады жыцця дзіцяці маці для яго праста незаменная, роля бацькі таксама вялікая. Звычайна “Тата-школы” арганізуецца на базе тэрытарыяльных цэнтраў сацыяльнага абслугоўвання, а гэта структура Міністэрства працы і сацыяльнай абароны.

Што тычыцца жанчын, якія задзейнічаны ў працэсе прыняція рашэнняў, то ў нас амаль усюды існуе квоты. Эта добрая мера: калі адзначаецца недапрадстаўленасць жанчын у тым ці іншым сектары, кватаванне дазваляе хаця б фармальна мець жаночае прадстаўніцтва. Але разам з тым колькасць павінна пераходзіць у якасць, і жанчыны-дэпутаты павінны мець уяўленне не толькі пра пытанні, якія тычацца льгот, але і пра іншыя праблемы жаночых сацыяльных груп. У гэтым сэнсе я хацела б адзначыць тую ж **Антаніну Мораву** — былога міністра працы (цяпер яна член Савета Рэспублікі), якая вельмі актыўна ставіць пытанне аб прыняціі важнага закона аб хатнім гвалце. Мы спадзяёмся, што згаданы закон хаця б у наступным годзе вернецца ў сетку парламента.

А што тычыцца ВНУ, ад якіх патрабуюць гендерных справаздач... Што тут скажаш? У нас так здараеца. Хаця, напрыклад, прадстаўнікоў нашай арганізацыі часам просяць прачытаць курс па супрацьдзеянні гандлю людзьмі. І ў рамках названага курса мы закранаем пытанні гендернай палітыкі, хатніга гвалту. Але гэта наш уласны курс, які мы чытаем.

праводзяцца ўсе гэтыя мерапрыемствы на самай справе. Некаму праста патрэбна такая спрэваздача, і мы яе падрыхтавалі.

ПЛАНЫ НА ЗАҮТРА

На гэты год згодна з Нацыянальным гендерным планам сядр асноўных мерапрыемстваў запланавана правядзенне рэспубліканскай канферэнцыі “Жанчыны: права, рэальнасць, перспектывы”. Адказнымі за яе прызначаны міністэрствы працы, адукацыі, унутраных і замежных спраў.

У 2010 годзе ў Міністэрстве працы павінен быць выдадзены інфармацыйны бюлетэнь “Жанчыня грамадскія аўяднанні” і зборнік “Жанчыны і мужчыны Беларусі”.

Запланавана і “удасканаленне гендернай статыстыкі, якая дазваляе ажыццяўляць усебаковы парадунальны аналіз становішча мужчын і жанчын у Беларусі”, а таксама маніторынг умоў працы работніц асноўных галін прамысловасці.

ТЫМ ЧАСАМ

Беларускі саюз жанчын, які на грамадскіх пачатках узнічальвае старшыня прайлення “Беларусбанска” Надзея Ермакова, мае намер прыняць актыўны ўдзел у выбарах.

Саюз плануе вылучыць сваіх кандыдатаў у якасці назіральнікаў ва ўчастковыя і акруговыя выбарчыя камісіі не толькі на мясцовых выбарах, але і на прэзідэнцкіх. Згодна з працоўнымі планамі вылучэнне назіральнікаў у выбарчыя камісіі на прэзідэнцкія выбары пачнеца ўжо ў лістападзе гэтага года.

Нагадаем, што ў прайленне, так бы мовіць, прайладнага Саюза жанчын уваходзяць былы міністр працы, а цяпер — сенатар Антаніна Морава, эксп-дэпутаткі Палаты прадстаўнікі Ганна Бурава і Таццяна Сафоненка.

АКСАНА КАРАТКЕВІЧ,
спецыяльна для svabodaby.net

ЯШЧЭ РАЗ ПРА ЛЮБОЎ

Ці ёсць нам справа да трагедыі Гаіці?

Палата прадстаўнікоў на сваёй сесіі не стала разглядаць пытанне фінансавай дапамогі Беларусі пацярпелым ад землятруса на Гаіці. Аляксандр Лукашэнка, трэба сказаць, адным з першых выказаў спачуванне гаіцянам з прычыны катастроfy. Але гэта і ўсё.

Беларускія СМІ, у тым ліку незалежныя, няшмат увагі ўдзяляюць навінам з Гаіці — прынамсі, яны падаюцца не ў першым шэрагу. Адзінам выключэннем з'яўляецца канал "Белсат". Большасць нашых саўчыннікаў, напэўна, ужо даўно забыліся пра гуманітарную дапамогу, якая ішла ў Беларусь пасля Чарнобыля з усяго свету. Нас здзіўляе, што вось ужо другі тыдзень кадры трагедыі, якая здарылася недзе ў Лацінскай Амерыцы, адкрываюць выпускі навін на "Еўраньюс", "Бі-Бі-Сі", іншых еўрапейскіх каналах.

Маскоўскія медыя пра землятрус спачатку паведамлялі даволі шмат: у асноўным пра брыгады ратавальнікаў МНС і перасовачны шпіталь з Расіі. Прывыцё на Гаіці плынучага шпітала ваенна-марскіх сіл ЗША з самым сучасным абсталяваннем і 550-цю медыкамі з розных краін свету на борце, якія адразу пачалі аперыраваць цяжка параненых, захопленых каментараў расійскіх журналісташаў не выклікала.

Але найбольш важным было, канечнэ, ратаванне людзей з-пад асколкаў будынкаў, разбураных землятрусам. Большасць ацаляльных — дзецы. Адзін з ізраільскіх ратавальнікаў, якім удалося вызваліць з бетоннага палону сямігадовага хлопчыка і дванаццацігадовую дзяўчынку (яна выдатна пачувалася пасля сямі дзён адсутнасці ежы і вады, усміхалася і размаўляла), казаў, што гэта сапраўдны цуд, што Бог, відаць, вельмі палюбіў гэтых дзяцей.

Сярод ратавальнікаў былі амерыканцы, іспанцы, кітайцы, палякі, французы, украінцы, грамадзяне Расіі. І ніхто з іх не задумваўся над tym, да якой канфесіі на-

Гаіці такая далёкая краіна. І такая блізкая

лежаць людзі, якіх яны ратуюць ад смерці, ці заслугоўваюць яны паратунку. А патрыярх Рускай праваслаўнай царквы Кірыл днімі заяўві: "Гаіці — краіна беднасці і злачыннасці, голаду, наркаманіі, карупцыі, страchanага маральнага ablічча людзей. Прывычны гэтых бед ляжаць не ў сферы сацыяльнай палітыкі, многія няшчасці вынікаюць з глыбіні чалавечага духу". То бок гаіцянне сваёй амаральнасцю і мізэрнасцю духу самі наклікалі на сябе кару.

Папа Рымскі Бенядыкт XVI у першы дзень пасля катастроfy заклікаў кожнага чалавека праявіць шчодрасць, каб "брата і сёстры на Гаіці, якія церпяць нястачу і боль, не адчувалі недахопу ў реальнай салідарнасці і дзейнай падтрымцы міжнароднай суполкі".

Я не хачу супрацьпастаўляць праваслаўнага патрыярха і галаву касцёла. Кожны з іх — найвышэйшы маральны аўтарытэт для вернікаў пэўнай канфесіі. У Евангеллі сказана: "Не судзіце, і не будзенце асуджаны самі. Бо якім судом судзіце, такім будзенце асуджаны; і якой меркай мераце, такой і вам адмераюць". (Матцей, 7:1-2)

Пры жаданні можна спаслацца на тое,

што 80% вернікаў на Гаіці каталікі, і таму Ватыкан мабілізаваў усе дабрачынныя каталіцкія арганізацыі. Але ж касцёл і рагні дапамагаў пацярпелым у Кітаі, Індіі, краінах Паўднёва-Усходняй Азіі. І як жа быць са знакамітай "усясветнай рускай спагадлівасцю"? З хрысціянскай любоўю і дараваннем грахоў?

Чаму патрыярх РПЦ не згадаў ахвяр бальшавіцкага тэрору, Грамадзянскай вайны, сталінскіх рэпрэсій, не згадаў паўсюднага разбурэння і апаганьвання царкоўных храмаў, пераследу вернікаў у савецкай Расіі, не асуздзіў і цяперашніх забойстваў тых, каго рускія называюць "чорнымі"? Чаму не заклікае да пакаяння? Ці народ-баганосец не мае ў гэтым патрэбы ў адрозненні ад усіх іншых народаў?

Цяпер Расія не спяшаецца раскашэльвацца на гуманітарную дапамогу гаіцянам. Можа таму, што лічыць Гаіці "не нашым" востравам: хай, маўляй, яму дапамагаюць імперыялісты-«янкі» разам з Еўрасаюзам. Усё адно ніхто не паверыць у іхнюю гуманнасць. З гледзішча высокамаральнага расійскага кіраўніцтва гэта ўсяго толькі паліткарэктнасць.

МАКСІМ ПЕШКА

**КАЛІ ВЫ ХОЧАЦЕ ЧЫТАЦЬ НАШУ ГАЗЕТУ Ў ІНТЕРНЕЦЕ І Ў PDF-ВЕРСII,
ЗАХОДЗЬЦЕ НА САЙТ WWW.SVABODABY.NET.**

**КАЛІ ВЫ ХОЧАЦЕ АТРЫМЛІВАЦЬ PDF-ВЕРСIU ГАЗETY,
ПАВЕДАМЦЕ НАМ НА E-MAIL info@svabodaby.net ВАШ ЭЛЕКТРОННЫ АДРАС.**

Заснавальнік ТАА "Тут і цяпер"

Галоўны рэдактор А. Уласаў (email: info@svabodaby.net)

Адрас г. Мінск, вул. Касцюшкі, 18

Падпісаны ў друку 21:45 27.01.10

Тыраж 299 экзэмпляраў